

PANORAMA 2^d

Uw huis vol licht

Hebben Uw kinderen al die aardige Philips-huisjes?

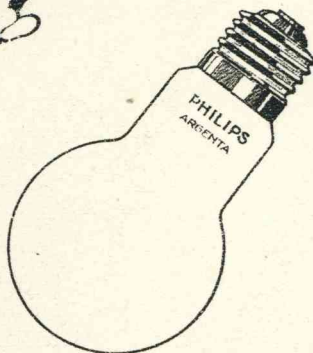
Heeft U nog reserve-lampen in huis? Als de groote lamp in Uw huiskamer niet meer brandt, hebt U dan eenzelfde lamp bij de hand? Moet U deze wellicht uit een andere fitting schroeven, of zult U zich met een zwakkere lamp moeten behelpen?

Wat een ongerief!

Gerief beteekent voor U een van die aardige Philips-huisjes, die Uw handelaar U als „'n huis vol licht" aanbiedt, met een assortiment Argenta-lampen voor huisverlichting.

Er zijn landhuisjes, heerenhuisjes en Oud-Hollandsche huisjes ... smaakvol speelgoed voor Uw kinderen.

PHILIPS ARGENTA

Indien Uwe bestaande installatie niet in een voldoende aantal lichtpunten voorziet, kunt U door middel van „verdeelstokers" en meervoudige fittingen toch een goede verlichting van Uwe kamers bereiken.

CLICHÉ'S

HOLLAND
HAARLEM
POSTBOX 63

J. CERATI

HAARKUNDIGE,
Amsterdam, Zoutsteeg 4
(boven het Bloemenmagazijn).

Het gebruik van mijn haarpreparaten, ondersteund door mijn methode van haarverzorging, geeft bij dagelijksche toepassing onovertroffen resultaten. - Te spreken alle werkdagen van 10-12 en 1-5 uur en des Maandags-, Woensdags- en Vrijdagsavonds van 6-7 uur. 's Zaterdags van 10-12 uur en volgens afspraak.

Verft thuis

KLEEDINGSTUKKEN,
STOFFEN, GORDIJNEN

enz:
met pakjes
VOSSEKOPVERF

en
SIMPLIKETTEDOTJES

verkrigbaar bij alle drogisten

CREDIETEN

aan personen met goede, vaste
betrekking.
Coulante voorwaarden.
ALG. CREDIET- EN
ADMIN.-KANTOOR
A'dam, Singel 381. Tel. 32481
Prospectus op aanvraag.

Lijmt alles

Bonbons!
... neemt ze
van

RINGERS

LIKDOORNS VERDWIJNEN

na 1 druppel van deze wonderlijke vloeistof
De ergste pijn in 3 seconden verdreven

Cadena

De morgenstond
heeft goud in den mond
'n kieskeurig rooker
'n „CADENA"

Houdt Uw
KEEL
gezond met
Nigroids

Nigroids zijn 'n veilig, aange-
naam en geconcentreerd mid-
del voor keelbescherming bij
guur weer, koude, stof, wind
of epidemieën. Gebruik ze ook
na 't rooken. Zorg steeds 'n
doosje bij U te hebben — maar
't moeten Nigroids zijn. Weiger
elke namaak.

Fabrikanten :
FERRIS & Co., Ltd., BRISTOL
Handige
doosjes à 30 ct.

Bij alle Apothekers en Drogisten

Karel I

Sigaren
de
fijnste.

Mevrouw,
gebruikt u reeds

BOTOT

BOTOT

Het eenige mondwater
goed gekeurd door de Me-
dische Faculteit te Parijs.

Bij inzending van 25 ct.
aan postzegels ontvangt
u gratis toezending van
een proeffleschje, tube
en tandzeep.

N.V. HEULE & Co.
Prinsengr. 484a - A'dam

Het doet er niet toe hoe
erg de pijn is, deze
nieuwe methode verdrijft
de pijn in 3 seconden. De
aanraking van deze won-
derbaarlijke, wetenschap-
pelijke vloeistof met den
likdoorn doet hem vers-
chrompelen. U kunt hem
gemakkelijk wegnemen.
Doktoren gebruiken het
en miljoenen andere men-
schen. Past op voor namaak.
Koopt de echte „Gets-it" Overal
verkrigbaar. Prijs per flac. f. 0.90
Imp. N.V. v. h. HENRI SANDERS
Keizersgracht 52 - Amsterdam

GETS-IT

Stationsweg 34 - Den Haag
Telef. 17062 - Postgiro 142700

PANORAMA

Abonnementsprijs f 10.40 per
jaar. Losse nummers 20 cent

Zaterdag 13 April 1929 - No. 15

ALS EEN BELOFTE

bij mooi voorjaars-weer en als bemoediging voor
watersportliefhebbers bij de April-kuren van regen en

wind, moge deze foto der ranke en gracieuse zeil-
scheepjes dienen: zomer en zeil-weer zijn in 't verschiet.

DE BROADWAY te New York (zie artikel).

den wind te worden omgeslagen. Slechts een paar stappen verder lag er weer een; en nog vóór ik aan 't einde der straat was, vond ik de derde.

Hé! In een zeer korte straat, een uitgestrektheid van enkele meters, drie paraplu's eenvoudig weggegooid. Enkel en alleen omdat ze omgewaaid waren, 't Is natuurlijk niet prettig, als de wind u zooiets levert — behalve misschien voor den boosaardigen toeschouwer, die zich 't hart verkwikt aan de vertwijfelde pogingen van den ongelukkigen bezitter, om 't voorwerp in zijn natuurlijke vorm terug te dwingen. Maar in Europa zal wel bijna iedereen dat reparatiewerk, al ziet 't er ietwat belachelijk uit, althans beproeven, vóór hij het apparaat met huid en haar van zich af slingert.

Maar in New-York — ik heb 't overvloedig kunnen waarnemen — krijgt niemand het in zijn hoofd, een paraplu te laten repareren, of een onderdeel er van te laten vernieuwen. Allicht komt dat even duur, zoo niet duurder uit dan de aanschaffing van een nieuw

exemplaar. En dus — weg er mee!

Zoo gaat het daar tenslotte met alle dingen. Al wat den Amerikaan omgeeft en een plaats in zijn leven inneemt, is niets meer dan enkel gebruiksvoorwerp, waarvan men profiteert, zolang 't gaat, en dat men vervolgens weggooit om een nieuw aan te schaffen; onverschillig of 't om schoenen of kleeën, om meubels of een auto, of zelfs om een mensch gaat.

Van een voorwerp gaan houden, omdat het zoo en zoo lang trouw gediend heeft en daardoor een stukje eigen leven is geworden, men kent 't niet in dit land, dat zuiver op 't huidige oogenblik is ingesteld en in het voorbije nauwelijks belang stelt — als er geen sprake is van antiquarische of curiositeitswaarde.

Nog iets:

Wie zijn groote dikke krant gelezen heeft — vooral 's Zondags ziet zij er uit als een folio-boekdeel — die gooit ze net zoo vanzelf sprekend weg als een ander een strooibiljet, een papieren zakje of een stukje pakpapier. En 's avonds zijn daar de straten, vooral de drukke straten, met zoo'n massa afval bedekt, dat de nachtelijke reiniging der stad aanmerkelijke bedragen kost.

Bovendien wordt 's avonds uit alle huizen al 't onbruikbare naar buiten gewerkt, op straat. En weer verwondert zich de onnoozele Europeaan, wat al niet als onbruikbaar verworpen wordt: groote zware kisten, die bij ons, ook al zijn ze gebruikt, nog goed geld zouden kosten, staan menigmaal voor winkels en warenhuizen in hoge stapels, gevuld met goed, sterk pakpapier, leeg zakken en ander pakmateriaal. En vaak stelde ik me, inwendig vrolijk, de jaloersche haast voor, waarmee bij ons het volk zulke schatten, als ze te grijpen gelegd werden, zou wegslepen — al was 't alleen maar voor 't fornuis. Want bij ons zou een familie dagenlang kunnen stoken van wat op één dag, aan dingen van dien aard, voor één enkelen wolkenkrabber op straat gezet wordt. Maar men heeft aan zulke brandstof niets, waar de electriciteit al 't andere heeft verdrongen en men een goeden, ouden, met hout of steenkool gestookten haard als een historisch aardigheidje zou beschouwen.

Ook deze verkwisting van materiaal toont een grondig verschil in de levensverhoudingen hier en ginds.

Broadway,...

Ook zonder den roem, de langste straat ter wereld te zijn (dat is het, waarop de Amerikanen het meest den nadruk leggen) zou deze straat, in de massa harer soortgenooten, een der merkwaardigste zijn, stellig die, welke de grootste levensvolheid vertoont.

Als men een uur wandelt (beter gezegd: zich laat voortschuiven, in haar dicht opeengedrongen menschenmenigte, vooral in het Manhattan-gedeelte, vóór ze doordringt in 't rustiger gebied langs

De weggegooiden

Paraplu's

Indrukken uit New York
door Dr. Victor Pietschmann

Als het lot den nieuweling eens terdege beproeven wil, dan berokkent 't hem bij wijze van hartelijke ontvangst een paar royale, echte New-Yorksche regendagen; regendagen, zoo eentonig en vermoeid grijs, dat men bijna zou gaan gelooven: nooit meer zal de zon vrolijk stralen over de reusachtige donkere vlakken der wolkenkrabbers... nooit meer zal het lichten in de duizenden en duizenden hoeken en groeven, die nu dood liggen in de algemeene kleurloosheid der hoog oprijzende gebouwen.

Dan staan de paraplu-verkoopters op de hoeken van alle straten, met dikke bundels van die nuttige, maar onprettige meubels, en ze maken goede zaken. „Een dollar per stuk.” Ze gaan prachtig weg.

Ook de verhouding van den mensch tegenover dit artikel is daarginds anders dan bij ons. De grappen over den professor, die altijd ergens zijn paraplu laat staan, zouden op geen New-Yorker eenigen indruk maken. Goeie hemel — dan koopt ie op den eerstvolgenden hoek van de straat een nieuwe! Een paraplu is een voorwerp, dat men zich aanschafft alleen voor 't oogenblik, dat men 't noodig heeft. Ongeveer zooiets als een lucifer, dien men neemt om hem aan te steken en dan weg te gooien.

En al klinkt het misschien zonderling: aan die manier van doen met paraplu's dank ik één van mijn eerste inzichten in de levenswijze en de levensopvatting hier te lande. Op een dag, dat de gestadig neerstroomende regen samenging met een onaangename wind, zag ik, op het kletsnate trottoir van het straatje, dat van mijn hotel leidt naar de Union Square (een der groote met plantsoen bedekte pleinen), tusschen de massa verfrommeld papier, weggegooiden kranten en anderen rommel, die viezig-doordrenkt den bodem bevlekte, een paraplu liggen. Haar had het droevige lot getroffen, door

NEW YORK.

het groote Central — Park dan leert men misschien méér menschentypen, volkeren en rassen kennen dan door een maandenlange reis elders. Maar men kan ze niet op z'n gemak waarnemen. Géén indruk duurt daar lang: de ééne jaagt den andere voort, ze schieten voorbij als de oplichtende beelden in den spleetluiser van een camera.

Slanke, gespierde gestalten van echte Amerikanen naast kleine, beweeglijke Romaansche zuiderlingen; breede, zwaarknokige Slavische gezichten naast typisch-Semitische; coquette, kwikzilverachtige Japanners en dikke, gemoedelijke Chineezers; en er tusschendoor telkens weer de goedmoedige gezichten der negers. Den nieuweling geven ook zij 'n geheel nieuwen aanblik. Immers, zij hebben zich in hun uiterlijk, kleeding en gedrag zooveel mogelijk bij de blanken aangepast, en dat geeft een eigenaardig innerlijk contrast, dat, door de massa, ook bij vluchtige aanschouwing in 't oog loopt.

Broadway — de breede weg! Vroeger, toen de Broadway als lijnrechte hoofdverkeersader door de lage huizenrijen van Manhattan ging, met uitmondungen van heel smalle, hoekige steegjes links en rechts, toen had die naam volle beteekenis. Tegenwoordig is deze hoofdstraat, wat breedte betreft, slechts ééne onder vele, en in ver-

gelijking met de moderne avenues, de mindere. En den indruk van een bijzonder breede straat maakt zij juist allerminst daar beneden op de smalle landtong van Manhattan, waar ze tusschen de dicht bijeengedrongen gigantenbouwsels aandoet als een diep ingesneden, in eeuwige schaduw blijvende kloof... al is ze dan ook breder dan de meeste zijstraten, die als nog nauwere spleten in de huizenbergen liggen.

Misschien zou ook deze langste straat der wereld, als zoovele harer zusters in Amerika, in volmaakt rechte lijn zijn doorgetrokken van 't begin, van de oude Battery, tot het verre andere einde der stad, waar de laatste huizen in 't vrije veld uitsteken, als niet een boom in den weg had gestaan.

Ja heusch, slechts een boom.

Men kan het zich in 't huidige New York, die onmetelijke steenzee, nauwelijks voorstellen: dat daar vóór niet al te langen tijd werkelijk nog wat groens opstak, waar nu slechts hemelhooge steenen muren op een steenen bodem staan... noch ook, dat één enkele boom in staat bleek, het rechthoek doorstreven te belletten van die straat, waarop het leven — zakelijk leven met kapitalen-belang — in nooit ebbenden stroom voortvloeit.

En toch was het zoo!

Daar stond voor het huisje van een netten burger een mooie oude boom. En toen de straat met de gretig groeiende blokken huizen moest worden doorgetrokken, en de stratenbouwers zeiden: „Die boom moet weg, hij staat ons voor de voeten,” toen antwoordde de bezitter van die hindernis doodkalm: „Die boom blijft staan! Hij hoort van mij en ik laat hem niet omhakken.” En ondanks alle moeite, vriendelijkheid en ruzie trokken de stratenbouwers aan 't kortste eind.

En zoo vertoont de Broadway daar tot op den huidigen dag een lichten knik.

De boom en de koppige eigenaar zijn spoorloos verdwenen. En alleen de kromming van de straat, nu nutteloos geworden, laat nog zien, hoe ze eens, met al hun eenvoud, beslisten over het aanzicht van de grootste stad der aarde, in het hart van haar drukste verkeer.

DE STAD DER WOLKENKRABBERS. Gezicht vanuit een vliegtuig op de steenen-stapeling, welke New York heet.

De „I'M ALONE". Hiernaast de bemanning van het Amerikaansche kustwachtschip Dexter, waardoor de schoener „I'm Alone," verdacht van smokkelarij, werd beschoten en tot zinken gebracht; een neger van Fransche nationaliteit verloor hierbij zooals bekend het leven.

BUITENLAND

ALLES WEDSTRIJD. In Duitschland heeft men weer een nieuw kampioenschap uitgevonden. Overal werden kookwedstrijden gehouden, waarvan de overwinnares tot Kochkönigin van Duitschland zal worden uitgeroepen.

DE UITVINDER VAN DE AUTO, dr. Karl Benz is op 81-jarigen leeftijd overleden.

NAAR HET VADERLAND. De kruiser „Tourville” met het lijk van den overleden Amerikaanschen ambassadeur in Frankrijk Myrron Herrick, verlaat de haven van Brest, om het stoffelijk overschot naar de Ver. Staten over te brengen.

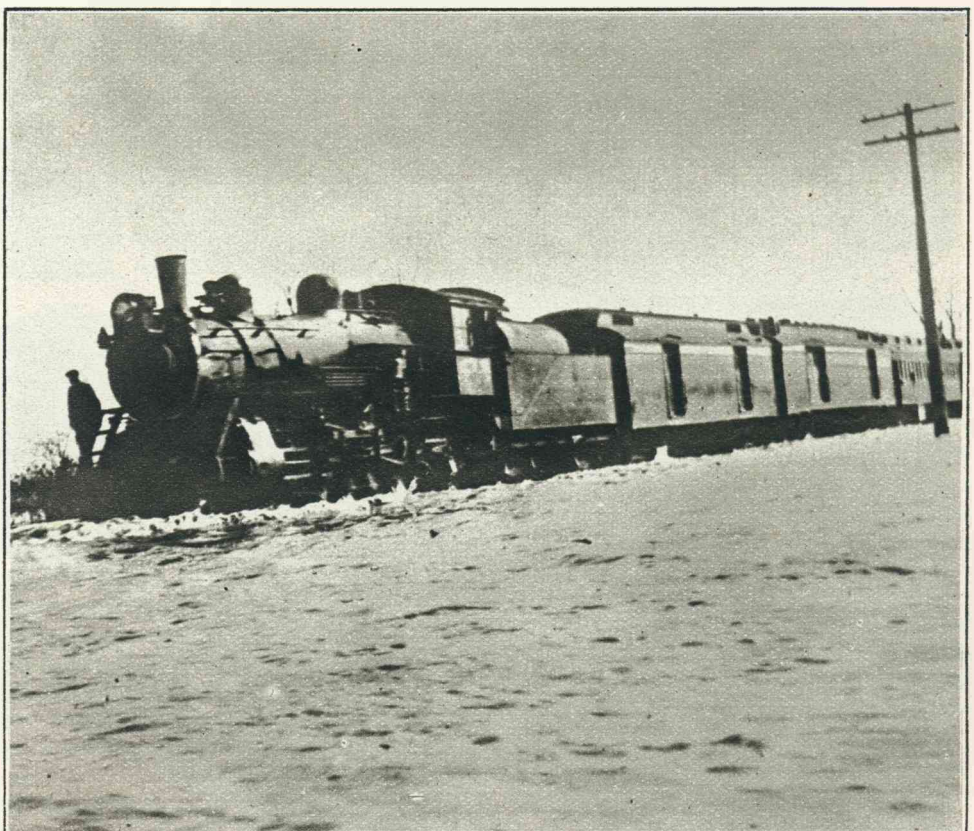
DE KUNSTENAAR EN PAEDAGOOG. Dr. E. Jaques-Dalcroze uit Genève zal met een groep leerlingen demonstraties geven in Amsterdam op 24 April (Stadsschouwburg), in Eindhoven op 26 April (Philipsfabrieken) en den Haag op 29 April (Diligentia).

FIGUREN EN FEITEN

DE NIEUWE FRANSCHE GEZANT. de heer Alb. Kammerer, bij zijn aankomst in de Residentie.

NOG STEEDS teistert het water het overstroomde Mississippigebied. De treinen, die de vluchtelingen vervoeren, moeten kilometers ver door het water rijden.

TWEELINGEN. — Het onderzoek naar de kleur der haren.

Margaret zuchtte en ging moedeloos voor haar ouderwetsch bureautje zitten. Uit een van de laden nam zij een doos; had zij zelf gemaakt in haar verlovings-tijd. Zij bewaarde daarin enkele souvenirs, onnoozele, waardelooze dingen, die geen enkele vrouw wil missen: een babyschoentje, een paar van Mildred's schoolrapporten, een tuiltje bloemen, van Amos gekregen op haar verlovingsdag, een paar krullen van Anitra, en 'n babymutsje van haar jongen.

Het drong eensklaps tot Margaret door, dat zij langen tijd het grafje van haar jongen niet had bezocht. Den eersten tijd waren Amos en zij er dikwijls samen geweest, met veel bloemen. Daarna had Amos steeds gezegd geen tijd te hebben, drukke zaken, en langzamerhand waren de bezoeken zeldzamer geworden. Het was, of zij niet durfde; zij vreesde de herinnering aan het geluk van vroeger.

In gedachten zag Margaret het grafje vóór zich. Toen sloot zij het bureautje, nam vlug hoed en mantel. Een sterk verlangen naar het kerkhof beving haar plotseling. In de vestibule vroeg de butler, of hij den auto moest laten voorkomen; maar zij antwoordde „neen,” en riep op straat een huurauto. In een bloemenwinkel kocht zij een grooten bos viooltjes. Op het kerkhof schikte zij zorgvuldig de bloemen aan den voet van den grafsteen; langen tijd keek zij naar de letters en cijfers op den blauwen steen, zonder te zien. Zij dacht aan het immense geluk, dat hij haar gegeven had. Zou hij geweest zijn als zijn zusters? Zou hij ook haar niet noodig gehad hebben?

Zij ontwaakte uit haar gepeins door het vaag geluid van snikken of een onderdrukten kreet. Zij keek onderzoekend om zich heen; niet ver van haar verwijderd zag zij een jonge vrouw, diep geknield voor een graf. Het was een klein grafje en de vrouw lag over den steen gebogen, terwijl haar lichaam schokte van zwaar snikken.

Margaret aarzelde een oogenblik; toen liep zij vlug op het graf toe en nam de hand van de vrouw in de hare.

„Kind,” zei ze.

De vrouw keek op. Het was een mooi gezichtje, zag Margaret, zuiver en mooi, ondanks de sporen van het hartstochtelijk huilen. De vrouwen kenden elkaar niet, maar het scheen, of de oogen van Margaret een weldadigen invloed op de andere hadden. Zij liet zich naar een bank leiden en snikte daar in de armen van Margaret haar groot verdriet uit. En Margaret vergat haar eigen smart en desillusies, luisterde naar het droevig verhaal van den ander.

Ten laatste werd het snikken minder. De jonge vrouw richtte zich op. Margaret zag nu eerst goed de fijne trekken van haar gezicht en den rijken bontmantel, die haar los om de schouders hing. In andere omstandigheden zou zij zich verlegen gevoeld hebben tegenover deze elegante vrouw; nu zag zij dieper en voelde het eenzame hart, dat onder de rijke kleeding klopte.

„Ik...”, begon de vrouw, „ik begrijp niet.

dat ik zoo gehuild heb en alles heb verteld tegen een vreemde. Maar ik ben blij, dat ik het gedaan heb. Ik kwam hier om troost te zoeken en ik heb ze gevonden. 't Heeft me zoo goed gedaan. Ik... ik wil u niet laten gaan. U heeft me getroost.”

„Niemand verlangt, dat ik je alleen laat kind,” praatte Margaret zachtjes. Zij zei „kind”, ofschoon het haar dochtertje was, die onder den kleinen grafsteen lag begraven; maar zij scheen Margaret zoo jong toe, haast even jong als haar Mildred.

„Wij moeten elkaar troosten,” zei ze, terwijl zij langzaam naar den uitgang van het kerkhof liepen. „Troost is sterkte. Ik herinner me, dat mijn moeder dikwijls naar het graf van vader ging, en als ze terugkwam, was ze altijd blijmoediger, sterker. Zoo zijn er velen — hier zoowel als in Vermont.”

De jonge vrouw stond stil. „Vermont? Komt u uit Vermont? Daarom voelde ik mij tot u aangetrokken. Mijn moeder komt ook van Vermont. Ellen heet zij, Ellen Williams.”

Margaret keek de ander blij aan.

„Ellen Williams? Wij waren vriendinnen, wij zijn samen school gegaan, zij was enkele jaren ouder dan ik; ik heb veel brieven van haar, en ze is drie jaar vroeger dan ik getrouwd, en ze is gestorven, toen jij geboren was.”

„Wat heerlijk, dat ik u gevonden heb,” fluisterde de ander.

Het was avond, toen Margaret de deur van haar huis opende. De butler keek eenigszins verbaasd naar de elegante jonge vrouw, die bij zijn meesteres was; nog meer verbaasd keek hij naar het opgewekte gezicht van Margaret.

Margaret wendde zich tot haar gezellin, die nog bij de deur stond, toen de deur van de tuinkamer werd opengerukt; Anitra stormde door de gang.

„Moeder! Bent u daar eindelijk? U bent zoo lang uitgeweest, en niemand wist, waar u was, en ik was vanmorgen zoo vreeselijk tegen u...”

Verlegen zweeg zij, toen zij de andere vrouw zag. Zij herkende haar, en hield het

daarom voor een vergissing, dat zij in hun huis was.

„Nitra,” zei Margaret, „dit is de dochter van mijn beste vriendin in Vermont. Wij zijn bijna den geheelen dag bij elkaar geweest. En 't is zoo heerlijk, wij zijn burens. Wist je dat?”

„Mevrouw Whitney,” herstelde de ander het verzuim van Margaret. Zij lachte vriendelijk, terwijl zij Anitra de hand drukte. Om dien lach verbaasde het meisje zich weer; dat was niet de rijke, koele mevrouw Whitney, hun buur, de beste vriendin van hun andere burens, de Godwins.

„Is moeder daar?” klonk op dat oogenblik een stem van boven. Mildred kwam vlug de trap afloopen. „Moeder? Gelukkig! Vader heeft naar u gevraagd. Hij is vroeg thuisgekomen; hij heeft een zware kou en een beetje koorts, en 't spijt hem zoo, omdat vanmorgen...”

Margaret glimlachte gelukkig.

„Wil je me excuseeren. Ellen? Ik geloof, dat ze me noodig hebben. — Ik zal dadelijk naar vader gaan, Mildred.”

Alle drie keken ze haar na, terwijl zij de trap opging. De jonge mevrouw Whitney zei tegen Mildred en Anitra: „Je moeder heeft het gouden sleuteltje van sympathie en hartelijkheid. Zij weet, hoe zij harten moet openen.”

„Ja,” zij Mildred; „moeder is wonderlijk.”

„Juist,” antwoordde Ellen. „Zoo heeft mijn vriendin mevrouw Godwin haar ook genoemd. Je moeder is een écht mensch, zegt ze altijd.

Ik zou graag vrienden met jullie blijven. Willen jullie morgenmiddag bij mij komen theedrinken? Het zal een genoeglijke middag worden, heel intiem. Ik heb alleen mijn beste vrienden gevraagd, mevrouw Godwin en zoo. Zij zal jullie er graag ontmoeten. Mag ik op jullie rekenen?”

Mildred liet de nieuwe vriendin uit. Toen zij in de gang terugkwam, vond zij er Anitra, die in gedachten tegen de trapleuning stond.

„Wat zouden zij bedoelen met échte menschen,” vroeg zij.

„Ik weet 't ook niet,” antwoordde Mildred.

Maar diep in hun hart voelden zij de betekenis wel.

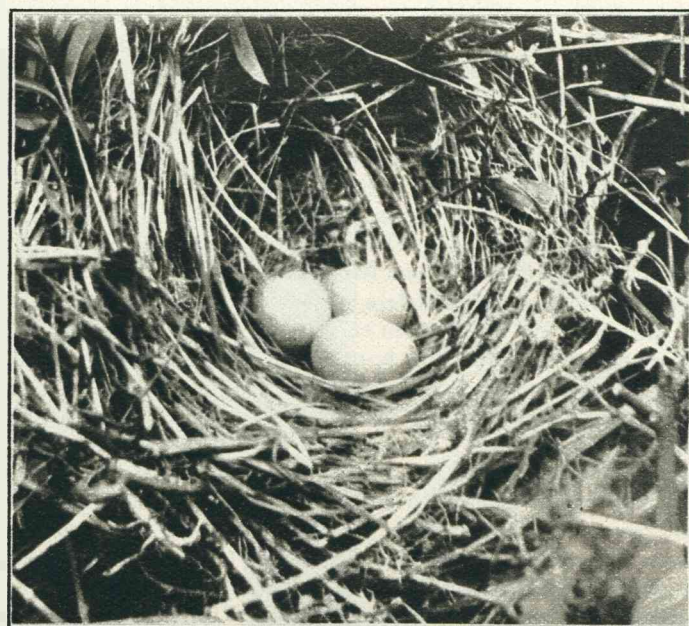
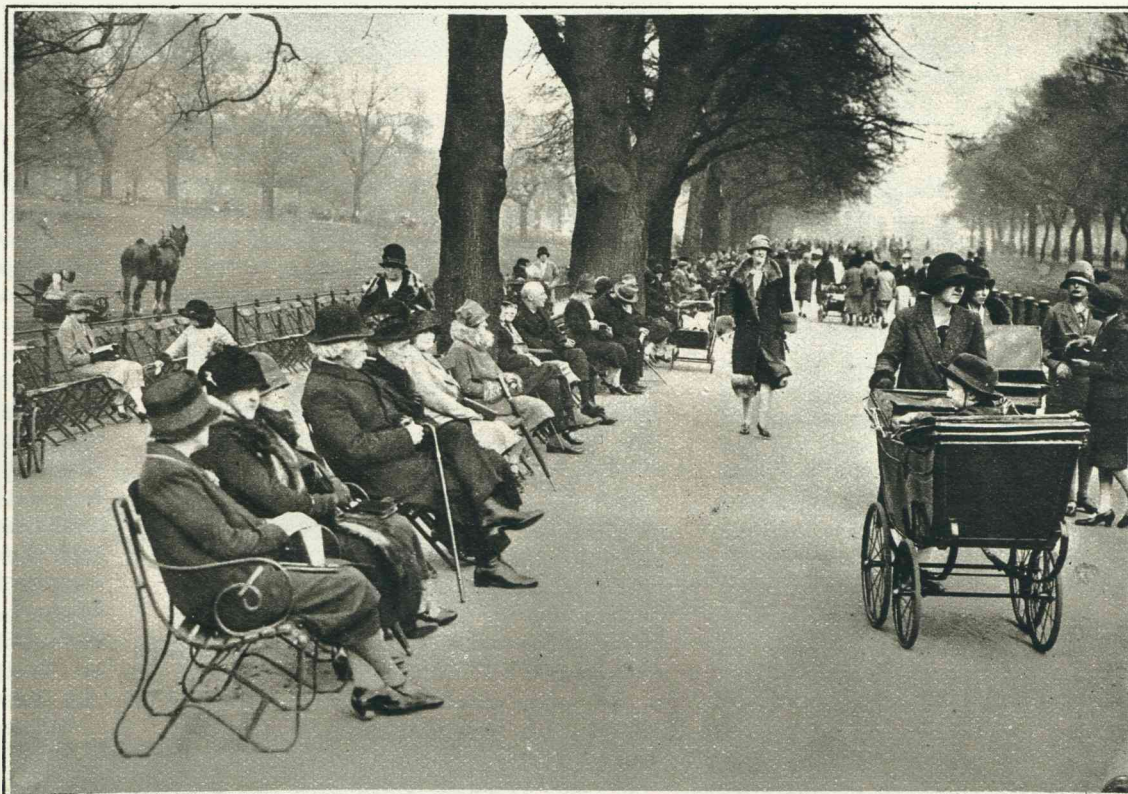

LENTE
naar de schilderij
van Daubigny
(1817-1878).

**? WANNEER
HIER**

*LENTE IN HET LON-
DENSCHÉ PARK*
Nog bont en overjas,
maar ook reeds wel-
dadige voorjaarszon.

Ons April-
grillig kli-
maat maakt
ieder ant-
woord op deze vraag
tot een zeer wankel
profetie. De hoop,
welke een zonnige dag geeft,
wordt den volgenden dag
weer geroofd door een guen
en schralen wind, zoodat
men nu, evenals in andere
jaren, niet kan zeggen, wan-
neer de officieele lente van
21 Maart echte lente zal
worden.

LENTE
van
vogel-
leven.

LENTE van leven en natuur.

MINISTER Dr. J. R. SLOTEMAKER DE BRUINE zegende in de Regentesskerk te Den Haag zelf het huwelijk in van zijn kamerbewaarder.

TOT BURGEMEESTER VAN SOERABAIA is benoemd de heer H. J. Bussemaker, vroeger burgemeester van Malang.

DINGEN VAN DEN DAG

HENRI VIOTTA, oprichter en oud-dirigent van het Residentie-orkest, dat thans een kwart eeuw bestaat.

JOHAN STRAUSS is met zijn orkest een Europa-tournee begonnen, waarbij ook concerten in ons land gegeven zullen worden. Op 20 April wordt een concert gegeven te Venlo, 21 en 23 April te 's Gravenhage, 22 en 27 April te Amsterdam en 24 en 29 April te Rotterdam.

DE DOODE IN HUIS

EEN ONMOGELIJK VERHAAL

DOOR A. P. HENGEVELD

Anderhalf jaar is het nu geleden. — Anderhalf jaar zijn voorbijgegaan sedert dien afschuwelijken nacht. Steeds drukkender, benauwender werd mij het geheim. Benauwend.

Een obsessie. Het belemmert mij in het werk, dat ik nu gevonden heb. Het berooft mij van den slaap. En omdat het prijsgeven van dat geheim mij misschien verlichten kan, stuur ik het manuscript naar mijn weekblad ter publicering, opdat ten eerste die, voor mij afschuwelijke, schat ten bate en ter ondersteuning van hén kan komen, die daaraan behoefte hebben en hem aanvaarden kunnen zonder onoverkomelijken afkeer. Ten tweede omdat misschien een begrijpende overheid daár nog hulp kan bieden en vergeving kan schenken, waar een mensch op nog veel vreeselijker wijze gebukt gaat dan ik.

Ik had 3 September geschreven op een advertentie, waarin gevraagd werd naar een jongeman, bekend met het vervaardigen van zoölogische preparaten. —

De ruimte is hier te beperkt om mijn levensloop te beschrijven. Genoeg zij, dat ik reeds maanden en maanden buiten werk was, sedert mijn laatste patroon, die op een laboratorium in Amsterdam werkte, gepensionneerd werd.

Vijf September ontving ik een briefje van een heer..... laat mij den naam verzwijgen. In dat briefje verzocht hij mij tegen elf uur nog dien zelfden avond te zijnen huize op den Overtoom te komen, teneinde mijn sollicitatie te bespreken. Ik lette niet op het eenigszins vreemde tijdstip, maar begaf mij tegen het vastgestelde uur op weg. — Het was een donkere, vochtige avond. De kille herfstwind blies door mijn niet al te royale kleeding en deed mij huiveren. Het huis, waar ik zijn moest, bleek een van die kleine vrijwel antieke woningen, die daar zeker al een paar honderd jaar gestaan hebben. Resten uit een voorbijen tijd. —

Klokslag elf belde ik aan, en werd na een paar minuten wachten opengedaan door een ouden heer. Hij was klein van gestalte, heel mager, met lang, zilverwit haar, dat als manen tot op zijn schouders golfde. Hij was gekleed in een costuum, dat mij minstens even oud als het huis zelf toescheen en van een snit, die ik mij uit een boek over de Fransche revolutie herinnerde. Onmiddellijk na mijn binnentreden overviel mij een onbehaaglijk gevoel. Een onbestemde angst, die toenam, toen ik hem de deur zorgvuldig met twee grendels en een zwaren ketting zag sluiten. Hij had mij slechts met een hoofdknik begroet en wenkte nu, hem in een naast de gang gelegen kamer te volgen. Nog steeds zwijgend, bood hij mij een stoel aan. Ik nam plaats en keek, heel weinig op mijn gemak, rond. De kamer was sober, maar deftig gemeubeld. Een interieur, dat mij minstens honderd jaar oud toescheen en zeker in geen vijf jaar was schoongemaakt. Dik stof lag op meubels en schilderijen. Het doffe mahonie-

hout; het grauwe, hier en daar loslatend behangsel; de tot een ondefinieerbare tint verschóten gordijnen, alles had een somberen, onzegbaar naargeestigen indruk op mij. Slechts één ding maakte in die somberheid en verwaarloozing een uitzondering. Namelijk een schilderij, dat boven een soort buffetje hing. Het was frisch alsof het dien zelfden dag daar opgehangen was. Vóór dit schilderij, dat een jong meisje, een kind nog, voorstelde, stonden bloemen, witte anjers in een vaas.

„Jongmensch,” begon mijn zonderlinge gastheer, nadat hij tegenover mij aan tafel had plaats genomen, „jongmensch, het werk, dat ik voor je te doen heb, is een zeer, zeer bijzonder werk.” Hij keek mij doordringend aan, en in zijn oogen las ik iets, dat mij heelemaal van mijn stuk bracht en van de tafel af deed schuiven. Zonder één oogenblik de oogen van mij af te wenden, vervolgde hij: „Uit je getuigschriften blijkt, dat ik je dat werk opdragen kan. Ik draág het je op. En ik zal je er zoo ruim voor beloonen, dat je voorloopig geen zorgen meer zult hebben. Daartegenover zou ik je zwaar moeten straffen, zoo je mijn voorwaarden van volkomen geheimhouding mocht schenden, of m'n werk zou weigeren.”

Hij was opgestaan en achter zijn stoel staande, vervolgde hij: „Dertig jaar geleden heb ik iemand voor hetzelfde werk noodig gehad, is hetzelfde werk hier in huis verricht. Helaas, den uitvoerder heb ik zijn belooning moeten ontnemen, ben zelfs gedwongen geweest, mij tegen zijn gevaarlijke loslippigheid, waarmee hij mij zelfs trachtte te dreigen, te beschermen. Zijn straf was rechtvaardig. Moge hij je waarschuwen, aan mijn voorwaarden gehoor te geven en den eed, dien je na beëindiging van je taak zult afleggen, niet te schenden.” Hij had zich omgedraaid en de muurkast achter zich geopend: „Ziehier.” Ik had gedurende de toespraak van den ouden man, mij al langer hoe onbehaaglijker gevoeld. De benauwde, muffe en vergane lucht, die in de kamer hing, maakte mij onpasselijk;

EEN VOORBEELD VAN VREEMDE BEELDHOUE-
KUNST is wel het monument van Ferdinand Lasalle
te Weenen.

EEN BOUDOIR VAN GLAS EN SPIEGELS
is een der laatste snufjes van 1929, om dames in de gelegenheid te stellen, haar toilet van alle zijden te bekijken.

en bij de laatste woorden brak het koude zweet mij uit. Met een gil vloog ik achteruit. Want in die geopende kast vertoonde zich het geraamte van een mensch! De knieën tegen het doodshoofd gedrukt. Het zittende geraamte van een man. En waarom heen de kleeren stoffig en vergaan bungelden. Ik wilde schreeuwen. Mijn keel was toegesnoerd. Ontzet staarde ik naar de schrikkelijke figuur. „Stil zijn en kalm blijven,” sprak de oude man weer. „Je ziet hier alleen de straf, die, naar ik volkomen vertrouw, niet op jou van toepassing zal worden. Maar zie nu hier ook de belooning! Dertig jaar lang heeft de zijne rente op rente gebracht,” en terwijl hij uit den borstzak van de griezelige gedaante een kleine oude portefeuille trok, „ik heb het op veertigduizend gulden afgerond. Ze zullen je verkieslijker zijn dan zijn lot, en je in staat stellen, morgen reeds te vertrekken. Zoover mogelijk van hier.”

Bevend bleef ik tegen den muur gedrukt staan. „Vooruit, pak aan, ik wil, dat je het werk doet. Het loon kun je vòdruit in ontvangst nemen.” Hij nam uit een lade een nog vrij nieuwe portefeuille, pakte deze met de oude in een stuk zeildoek en duwde mij het pakket in den rechterzak.

Ik was er van overtuigd, met een krankzinnige, en wel met een gevaarlijken krankzinnige te doen te hebben. De dreigende blikken uit zijn kleine, bijna hypnotiseerende oogen boezemden mij zooveel ontzag en vrees in, dat ik bevend als een riet zijn wenk volgde en weer ging zitten. Zitten, vlak tegenover de geopende kast!

„Nu dertig jaar geleden, juist op vijf September, stierf mijn eenigst dochttertje Eva,” begon de vreeselijke oude, die eveneens weer aan de tafel zat. „Mijn vrouw en ik, gek van verdriet, konden niet dulden, dat ze ons huis was uitgedragen, wilden haar niet missen. Wij bedrogen hen, die haar kwamen halen en behielden het kleine lieve lichaampje. — Zie, daar hangt haar portret.” En met groote innigheid zag hij op naar de beeltenis boven het buffet. „Hij daar,” op de figuur in de kast wijzend, „hielp mij het lijke balsemen. En zoo bleef ze dertig jaar bij ons. — Dertig jaar lang, bij ons beiden. — Verleden week stierf haar moeder.”

Hij sprak moeilijk en dikke tranen liepen over zijn wangen. „Ons kind zat aan haar sterfbed. — Kan ik dulden, mag ik dulden, dat die twee nu gescheiden zouden worden? Neen! Dat kan ik niet. dat wil ik niet!” Hij schreeuwde de woorden bijna. „Ik wil het niet! Jouw hulp heb ik daarvoor nodig. Jouw hulp en jouw stilzwijgen... Kom mee.”

Bij deze woorden stootte hij de tusschendeuren open. En... in een walm van onzaligheid vertoonde zich het beeld, dat mij tot in mijn stervensuur zal bijblijven. — Op een ledikant in smetteloos wit lag daar een oude vrouw, de handen op de borst gevouwen, een serene glimlach over het zilveromlijste wasbleeke gelaat... En naast dat ledikant... zat een meisje, gekleed in een zwarte jurk. Zwart, dat het uitgedroogde gezichtje een afgrijselijke tint gaf. Haar doode blik was strak op de figuur in bed gericht!...

Ik voelde, dat er iets in mijn geest ging barsten, dat mijn verstand mij begaf. — Maar op dat kritieke oogenblik ontwaarde ik nog iets anders. De tot den grond openslaande ramen waren niet gesloten! Door een kier werd frissche lucht binnengelaten. In een flits drong het bespottelijke tot mij door. Die dubbel gegrendelde deur vòdr aan het huis en hier, zonder dat de ongelukkige er aan gedacht had: de vrijheid; de mogelijkheid tot ontkomen van deze vreeselijke plaats.

Met één sprong was ik langs den ouden man, rukte beide deuren open, stortte mij op een soort veranda. Over de reeling heen naar beneden. De val was klein, maar mijn knie kneusde ik tot brekens toe. Ik voelde het niet. Maar wel hòorde ik een rauwen

kreet van den waanzinnige. Zag ik hem met ongeloofelijke snelheid mij achterna springen, een dolk in de hand. — Ik rende den tuin door. Klom als een aap over de schutting en viel aan den anderen kant als een blok in het struikgewas. Ik hoorde een deur in de schutting opengaan. — Mijn vervolger zat mij op de hielen. — Mijn knie weigerde dienst.

„Na de betaling behoort het werk gedaan!” klonk het reeds vlak naast mij. Door een wònder ontsnapte ik aan de uitgestrekte klauw en vluchtte zoo goed en kwaad het ging, den weg op, het Vondelpark in. —

De afschuwelijke belooning, het opgedrongen geld scheen mijn vervolger magische aanwijzing te geven! Wèer hoorde ik hem vlak achter mij. — Een ruk. Wèg vloog het zeildoekpakket. Wèg, tusschen het struikgewas. Ik holde en holde door. Tot ik niets meer hoorde. Viel, stond op en viel weer, verloor het bewustzijn. —

’s Morgens ben ik ontwaakt. Naar huis gestrompeld. Toen ik in den spiegel keek, was ik een oud man. Ben het nog. Grijs met mijn zeven en twintig jaar.

Waarom ben ik niet naar de politie gelopen? Waarom heb ik tot nu toe gezwezen? Angst voor den waanzinnige? Medelijden met den ongelukkige, den eenzame? Moest ik zijn verblijfplaats, zijn woning, zijn dòod geluk verraden? Was er werkelijk een misdaad gepleegd? Misschien. Dertig jaar geleden!

Het geld is den volgenden dag gevonden. Niemand zal het opeischen. Ik niet en de oude man ook niet. Leeft, woont hij daar nog? Hoe? Met wie? —

Maar nu kan ik het geheim, dat mij drukt, het geheim, dat mij wort, niet langer verzwijgen!

Want eerlijk gezegd, de belooning voor al die griezeligheid in den vorm van een honorarium kan ik op het moment, o, zoo goed gebruiken. —

HOLLAND IN DENEMARKEN.
De Beurs van Kopenhagen. — Westelijke ingang.

De Gouden Eeuw en de tijd van beginnenden bloei daarvoor was niet alleen voor ons land een gouden tijdperk in materieelen zin, maar beteekende ook in cultuur-historischen zin een tijd van bloei en groot belang. Zeehelden, staatslieden en handelspioniers telde de Republiek in het Noordwesten van Europa, maar ook schrijvers, schilders en architecten, kunstenaars, die den naam van Holland bekend maakten over Europa. Daadwerkelijke belangstelling voor Hollandsche kunst en kunstenaars bleef dan ook niet uit.

Holland in Denemarken

HOLLAND IN DENEMARKEN.
Het slot Hystrup (zie artikel).

HOLLAND IN DENEMARKEN. Rosenborg.

In Denemarken beleefde de architectuur een tijd van bloei onder de regeering van Frederik II (1559—1588) en van Christiaan IV (1588—1648). Vooral de laatste interesseerde zich voor de bouwkunst, maakte reizen in het buitenland en liet bekende architecten naar zijn land komen. Ook bouwmeesters uit Holland vroeg hij, naar Denemarken te komen; zijn belangstelling en bewondering voor den Hollandschen Renaissance-bouw vindt men tegenwoordig nog gerealiseerd in de vele kasteelen en patriciërshuizen, welke Denemarken in dezen stijl bezit. De aandacht dient hier gevestigd op het feit, dat zoowel de adel en het koninklijk huis van Denemarken als de kooplieden-patricieers van Denemarken over groote kapitalen beschikten, en in rijkdom niet achterstonden bij de patricieers van Holland der zestiende en zeventiende eeuw.

Dat de Deensche koningen voorkeur toonden voor den Hollandschen bouwstijl, is verklaarbaar; het aspect van Denemarken heeft veel overeenkomst met ons land, waardoor de Renaissance-architectuur daarginds evengoed tot haar recht komt als bij ons. Staat men in Kopenhagen vóór de Beurs — water omgeeft het oude gebouw — dan kan men zich zonder overmatige fantasie in Amsterdam wanen.

Ook de nauwe betrekkingen tusschen Holland en Denemarken hebben hier een rol gespeeld: Denemarken beheerschte met het slot Kronborg den toegang tot de Oostzee, waar Holland in de zestiende en zeventiende eeuw zoo groote handelsbelangen had.

HOLLAND IN DENEMARKEN.
Frederiksborg.

In de oorlogen tusschen Zweden en Denemarken vindt men ons land dikwijls aan de zijde van Denemarken. De Ruyter behaalde bijv. een overwinning op Zweden in 1659 — toen het dit land voor de eerste maal gelukt was, het slot Kronborg te bemachtigen — met het gevolg, dat dit belangrijke punt weder in Deensch bezit kwam.

De steun van Holland aan Denemarken heeft den Hollanders toen verschillende en belangrijke privileges bezorgd, waarvan enkele nu nog van kracht zijn.

Wij publiceeren hier een interessante serie foto's van gebouwen in Denemarken, die onder Hollandsche architecten of onder Hollandschen invloed in Hollandschen stijl zijn opgetrokken.

De beurs van Kopenhagen, een der schoonste gebouwen van de stad, is in de jaren 1619—1640 gebouwd naar ontwerp van de Hollandsche architecten Steenwinkel en Rollefink. De westelijke ingang, dien wij hier afbeelden, geeft een juist denkbeeld van de schoonheid en het Hollandsch karakter der Beurs.

Het slot Lystrup is een der oudste voorbeelden van Hollandschen Renaissance-bouw in Denemarken. Het gebouw dateert uit het jaar 1579; bouwmeester was de Nederlander Hans Paaske, die het ontwerp maakte in opdracht van den toenmaligen rijkskanselier Eiler Grubbe.

Rosenborg werd in 1610 gebouwd in opdracht van koning Christiaan IV. Zoo wel wat de architectuur als de prachtige interieurs betreft, geldt dit slot in Denemarken voor een der merkwaardigste en mooiste voorbeelden van Nederlandschen Renaissance-stijl.

Koning Christiaan IV gaf tevens op Seeland opdracht tot den bouw van het slot Frederiksborg aan den Hollander Hans Steenwinkel. Langs den gevel liet de koning een galerij van zandsteen en marmer bouwen; de beelden uit zandsteen van deze galerij zijn van Geraert Lambertsz, gemaakt in het atelier van Hendrik de Keyser in Amsterdam.

Tegenwoordig wordt het slot gebruikt als Nationaal Museum.

Als voorbeeld van een patriciërshuis in Renaissance-stijl publiceeren wij een tekening van het huis in de Amager-torv te Kopenhagen. Dit huis, een der oudste van de Deensche hoofdstad en gebouwd in opdracht van burgemeester Matthias Hansen in 1616, wordt thans gebruikt als toonkamer

HOLLAND IN DENEMARKEN. Kronborg
(foto's Chr. Hude).

HOLLAND IN DENEMARKEN.
Het patriciërshuis in de Amager-torv te Kopenhagen (teekening Hakon Spüd).

en winkel der koninklijke Deensche porceleinfabriek.

Kronborg bij Helsingør, waar sinds eeuwen een sterke vesting lag, liet koning Frederik II bouwen in 1577 ter bewaking van de Ore-Sont. Volgens sommige Shakespeare-kenners laat de Engelsche dramaturg in dit slot, het grootste van Denemarken, de handeling van Hamlet spelen, een meening, die vele anderen bestrijden.

Wij stellen ons voor, in een der volgende nummers een geïllustreerd artikel op te nemen over het eiland Amager bij Kopenhagen, waar veel sporen van Hollandschen invloed worden gevonden.

DE
DAMESBEURS
in Amsterdam.
Een poppen-stand.

DE AMSTERDAMSCH DAMESBEURS XXX

De traditioneele Damesbeurs heeft in den loop der jaren — dit is de negentiende reeds — burgerrecht gekregen. Dat is afdoende gebleken. Het is een show, bestemd voor dames en, voor een goed deel althans, ingericht door vrouwen. Hetgeen noodwendig een fleurig aspect en een gezellige sfeer ten gevolge moet hebben. Meer dan bij andere tentoonstellingen komt het er hier voor de standhouders op aan, hun artikelen zoodanig te etaleeren en het geheel hunner uitstallingen een zoodanig cachet te geven, dat deze genade kunnen vinden in de critisch keurende oogen der bezoekers en... bezoekers, al vormen deze laatste uiteraard verreweg de minderheid.

Flaneerend langs al die stands zal men als vrouw tot het besluit komen nog dikwijls te moeten terugkeeren om met gerechvaardigde belangstelling kennis te nemen van alles, wat er geboden wordt en als man zal men moeten erkennen, dat het domein van de vrouw wel zeer uitgebreid en veelomvattend is.

Naast compleet uitgeruste flatwoningen, die gegadigden aanschouwelijk voorlichten, hoe en voor hoeveel zij hun home smaakvol en modern, degelijk en artistiek kunnen inrichten, zijn er weer stands gewijd aan de kleinste gebruiksvoorwerpen, die dikwijls toch zoo een groote rol kunnen spelen in het leven.

Het spreekt vanzelf, dat artikelen, die behooren tot de attributen der vrouw als

DE DAMESBEURS
in Amsterdam. Tafelsilvers.

DE DAMESBEURS in Amsterdam. Handwerk.

DE DAMESBEURS in Amsterdam. De stand van Oosterse handwerktafelen.

keizerin over het keukengebied, het leeuwen-aandeel vormen van het tentoongestelde.

Zoowel als grondstoffen waaruit een bekwame kookster de schoonste scheppingen, de meest exquise gerechten met de allerzonderlingste benamingen kan tooveren, als materiaal waarmede ze dit bewerkstelligen kan. En aangezien bij vele, zeer vele heeren der schepping de weg naar het hart nog steeds door de maag gaat, al is hij niet bepaald een gourmand en verdient hij het epitheton van Lucullus niet, is het voor de vrouw van

groot belang goede nota te nemen van wat er op gastronomisch terrein aan nieuwigheden te aanschouwen valt. Nieuwigheden ook, die blijkens de demonstraties van praktisch nut blijken te zijn bij de dagelijkse werkzaamheden.

Zoo is er veel te zien, te hooren, te proeven en te keuren en zal er geen bezoeker, nog veel minder een bezoeker zijn, die niet in vele opzichten verrijkt de Damesbeurs verlaat.

DE VROUW IN INDIË. Een zeldzaam mooie foto van inlandsche vrouwen bij het batikken.

DE MISLUKTE LIMONADE

DOOR
ALLAN
INSTONE

Er heerschte allesbehalve een geest van eendracht in den tuin van den rector van het gymnasium. Eric, zijn jongste zoon, had zich achter het heesterplantsoen in hinderlaag gelegd en schoot met zijn windbuis op de bloempotten, die achter de serre stonden.

Ralph Dearden, die de hoop koesterde, de schoonzoon van den rector te worden, stond alleen in de laan en zag er uit, alsof hij zich diep ongelukkig gevoelde.

Ena, de dochter van den rector, zat, ten eerste ontstemd, aan een kleine tafel, waar zij bezig was met het uitpersen van citroenen in een groote inmaakflesch.

De jonge Dearden begon eensklaps en met opzet te hoesten.

Om te laten zien, dat het haar aandacht niet ontging, dat de jonge man op een afstand van ongeveer vijf meter in een vrij knorrige stemming op haar stond te wachten, keerde Ena hem onverwacht den rug toe. Ralph slaakte een zucht en kwam enkele passen naderbij. Zij deed toen, alsof ze het zeer druk had met de nog niet uitgeperste citroenen en de groote inmaakflesch.

Nauwelijks echter had ze de flesch in haar handen genomen, of... krak, de flesch sprong uit elkaar; de bodem viel er uit. Ze gaf een gil. Het citroensap stroomde over het tafeltje en vandaar op het gras.

Ralph schoot toe om te helpen.

„O, lieveling,” riep hij uit, haar in z'n armen sluitend, „wat is er gebeurd? Je hebt je toch niet gesneden, hoop ik?”

Ena maakte zich een beetje ongeduldig, uit z'n omhelzing los. „Wat een ongeluk!” riep ze, met haar voet op den grond stampend. „Ik ben al meer dan een uur bezig, al die citroenen uit te persen en nu is alles, tot den laatsten druppel, naar de maan!”

„Er moet een breuk in de flesch geweest zijn,” dacht hij.

„En nu is er geen limonade op het Weldadigheidsfeest, dat in den tuin gegeven wordt. Moeder zal vreeselijk boos zijn. O, 't is meer dan erg.”

„Kom, kom,” hernam de jonge man, „zoo erg is het niet. We zullen opnieuw beginnen te persen.”

„Hoe kan dat nu?” vroeg Ena, verstoord; „bijna al de citroenen heb ik al gebruikt.”

„Wanneer jij een andere inmaakflesch gaat halen, dan zal ik naar de groentevrouw gaan voor citroenen.”

„Wel bedankt, maar ik heb je hulp niet nodig. Bovendien,” liet ze er op volgen, „daar hebben we geen tijd meer voor. Binnen een halfuur moet alles klaar zijn, en ik moet me nog gaan kleeden ook.”

„Laten we in elk geval ons best doen,” bemoedigde Ralph. „Wanneer we samen ijverig aan het werk gaan, dan komen we waarschijnlijk wel op tijd klaar.”

„Nu, vooruit dan maar; ga dan maar gauw citroenen halen.”

* * *

Een kwartier later zaten Ena en Ralph knusjes naast elkaar aan het tafeltje. Zwiggend persten ze den eenen citroen na den anderen uit. Ena was een beetje zachter gestemd en werd langzamerhand wat spraakzamer. Ralph dacht er over na, wat hij zou zeggen, om alles weer goed te maken.

„Nu kunnen we het citroensap in de flesch gieten, lieveling,” zei hij. Hij beurde het geheele toestel op om het dicht bij haar te zetten. Op hetzelfde oogenblik klonk de doffe, gesmoorde knal van een schot uit een windbuis; het klonk van heel nabij. Ralph slaakte een kreet van pijn. Hij kreeg een gevoel over zich, alsof z'n hand met een priem doorboord werd, en liet jammerend de inmaakflesch op den grond vallen. Voor de tweede maal werd het gras van citroensap doordrenkt.

„Ralph!” riep Ena tegelijk verschrikt en woedend uit, „dwaas die je bent, kijk toch naar wat je doet! Alweer een inmaakflesch kapot en nu zal er zeker geen limonade zijn! O, het is om gek te worden!”

„Au, au!” jammerde Ralph, terwijl hij stampvoetend van pijn zijn getroffen hand wreef. „Die leelijke kwajongen! Als ik hem te pakken krijg, zal ik hem een geduchte rammeling toedienen!”

Met dit voornemen rende hij de laan in. Binnen een minuut had hij Eric bij den kraag gepakt en uit de struiken gesleurd. Hij legde hem over de knie om hem een pak slaag te geven.

„Hou op!” schreeuwde de in 't nauw gebrachte schutter. „Wat mankeert je, vent! Laat me los! Iedereen schiet toch wel eens mis!”

Maar Ralph had hem al een paar slagen gegeven, die aankwamen, voor Ena zich met het geval kon bemoeien.

„Hoe durf je zoo iets te doen, Ralph Dearden?” riep ze verontwaardigd uit; „laat m'n broer los; onmiddellijk.”

„Zie je dan niet, wat hij gedaan heeft?” vroeg de jonge man. „Hij heeft mij geraakt, maar hij mikte op de flesch.”

„Nu nog mooier!” schreeuwde de schuldige, die zich in allerlei bochten wrong om zich uit Ralph's greep los te rukken. „Je hebt me zelf verzocht op de flesch te schieten. Zeg toch, dat hij mij loslaat, Ena. Hij zei, dat, als ik de flesch stukschoot, terwijl hij het ding in de hand hield, er niemand erg in zou hebben. Hij heeft me ook beloofd, dat ik er geen standje voor zou krijgen.”

„Maar mijnheer Dearden!” zei Ena langzaam, met een blik vol afkeuring. „Is het waar, wat Eric daar zegt? Hebt u hem, na al mijn moeite en zorg, overgehaald, de inmaakflesch kapot te schieten, zoodat ik onmogelijk limonade kan maken? Zeg me toch in vredesnaam, wat u daarmee voorhadt!”

„Ik... ik...” stotterde Ralph. Hij wist zich tegenover Ena niet uit het wespennest te redden, waarin hij zich gestoken had, en begon daarom maar tegen den jongen Eric uit te varen.

„Jij deugniet; was één flesch niet genoeg voor je? Je weet heel goed, dat het mijn bedoeling was, alleen de eerste kapot te krijgen.”

„Maar voor de eerste flesch kreeg ik geen kans,” jammerde Eric. „Ena brak de eerste zelf, voor ik het ding onder schot kon nemen. Heb je het niet gezien? Ze brak de flesch in een ommezientje stuk door haar tegen den rand van de tafel te slaan.”

„Eric!” riep 't jonge meisje. Ze stond verstoeld. Ralph zag haar met groote oogen aan.

„Jij was het dus, die de eerste flesch stuksloeg?” klonk het vol verbazing uit z'n mond.

* * *

„Och, wees nu niet dwaas,” beet Ena hem toe. Wie weet, hoe lang je nog naar me als een uil in doodsnood had staan kijken, als ik het niet gedaan had. Denk je soms, dat ik niet zag, hoe graag je me met die citroenen wilde helpen. Maar je domme trots alleen...”

Een glimlach verhelderde het betrokken gelaat van Ralph. Met een juichkreet nam hij haar hand in de zijne.

Van dit oogenblik maakte kleine Eric gebruik om onbemerkt de plaat te poetsen.

„M'n lieveling, wil je 't me vergeven?” smeekte Ralph. „Ja, het was meer dan erg, wat ik Eric verzocht te doen. Ik denk er juist aan, dat de kleine deugniet jou evengoed had kunnen treffen als mij of de flesch. Maar ik was ook zoo opgewonden en geheel uit m'n gewone doen. Je gaf door geen geluid of teken te kennen, dat je me zag. Ik werd er bijna wanhopig door. Waar hadden we gisteren ook weer kwestie over?”

„Dat weet ik niet meer; het was natuurlijk iets, waarover het niet de moeite waard was te kibbelen,” lachte Ena; „maar we hebben geen tijd te verliezen, als we nog wat limonade voor 't tuiffeest willen maken...”

„Och wat, laat die limonade maar naar den drommel loopen,” opperde Ralph, terwijl hij haar met zich meetrok naar het in de nabijheid staande priëel. „De genoodigden moeten het dit keer maar met spuitwater doen.”

VOORJAARSREGEN

door D. A. CRAMER-SCHAAP.

*De regen heeft een dolle bui.
Hij spuit uit het fonteintje.
Hij geeft het jonge groen een bad
En mikt zijn druppels op de kat
Die kuiert over 't pleintje.*

*Hij plenst zijn water in den tuin.
De bloemen wil hij wasschen!
Hij gutst met stralen uit de goot
Hij spettert kringen in de sloot
En spat in alle plassen.*

*Maar Moeder Zon vindt het te bar.
Boos kijkt zij over 't randje.
En bij die eerste Zonnestraal,
Gaaf de kwajongen aan de haal!
Hij houdt niet van een standje.*

MORRIS HORNFIELD. een werkmán, realiseerde in zijn persoon den held uit boeken, die van eenvoudigen handwerksman een beroemd kunstenaar wordt. Iemand ontdekte zijn prachtige stem en thans is hij eerste tenor aan de New Yorksche opera.

EEN RESPECTABELEN RIJKDOM verwierf zich Anne Nichols, die het geluk had een tooneelstuk te schrijven, dat haar en den theaterdirecteur succes en 'n enorme recette bezorgde.

DOOR ZIJN HUWELIJK met een schatrijke erfgename bracht Fred. Almy het tot millionair.

Kinderen van Fortuna

DE UITVINDER van een photo-automaat kon zijn uitvinding zoo goed exploiteeren, dat hij er een fortuin mede verdiende.

EEN COMPOSITIE, welke onmiddellijk populair werd, maakte E. Austin beroemd en rijk. De „John Ericsson Memorial Marsch” van den vroegeren chauffeur vond zelfs gehoor bij het Zweedsche hof.

De hulpdam in de Spitallamm voor de krachtwerken in het Hasli-Tal (zie artikel).

eerst door het smelten van deze sneeuw in den zomer komt de energie van het water voor krachtwinning beschikbaar. De waterkrachtwerken in het hooggebergte zouden dus in den winter weinig of geen energie kunnen leveren, tenzij men de groote waterhoeveelheid van den zomer ten deele voor den winter, als juist voor licht en verwarming de energie noodig is, wist te bewaren. Bij de hoogdrukwerking in het hooggebergte zoekt men voor den bouw van den stuwdam bij voorkeur een nauw deel van het dal uit, waarachter (stroomopwaarts gerekend) een zeer breed dalgedeelte ligt, zoodat daar door de natuur zelf reeds een groote bergruimte of accumulatierruimte ge-

HET NIEUWE WATERKRACHTWERK IN HET HASLI-TAL

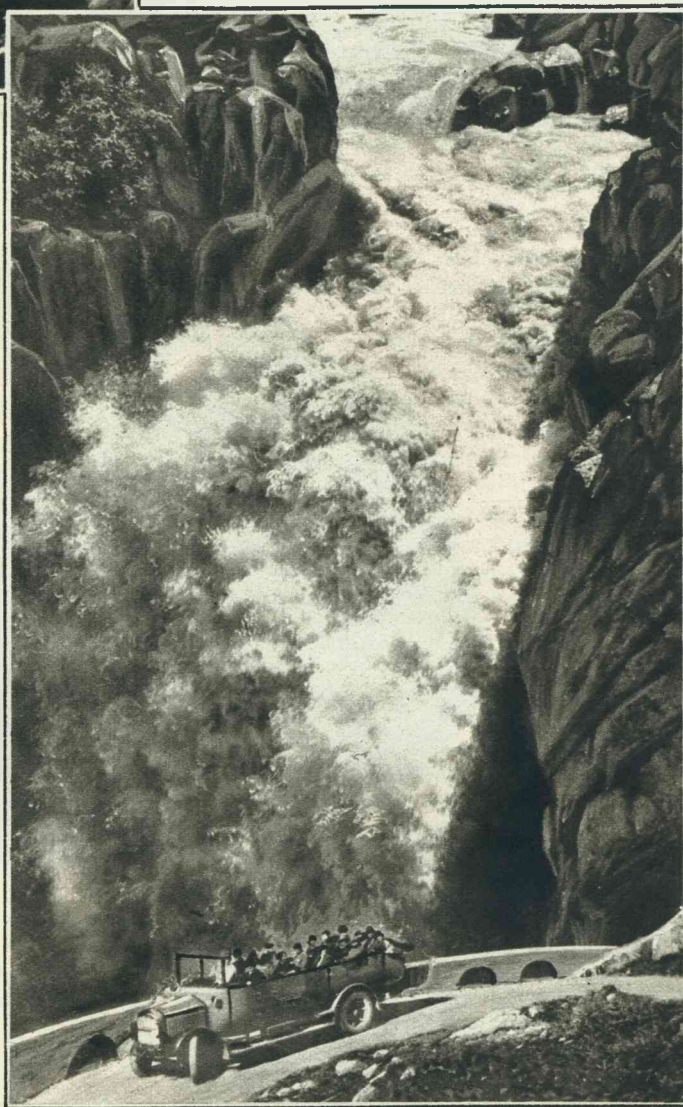
door Dr. Jacoba Hol

In de kleine beekjes in het Oosten en Zuiden van ons land treft men vaak een kleinen dam, een stuw aan, waardoor een kunstmatig watervalletje ontstaat. Men laat dit water vallen op de schoepen van een molenrad, dat door de kracht van de neerstortende watermassa in beweging wordt gebracht. Een goedkope, eenvoudige energiebron dus, reeds eeuwen en eeuwen lang ook in andere landen benut ten behoeve van molens, zagerijen, smederijen enz. en, zooals begrijpelijk is, van bijzonder belang voor die gebieden, waar natuurlijke watervallen en rivieren met groot verval aanwezig zijn, zooals in het hooggebergte. De eerste grootere waterkrachtinstallatie, die een grootere valhoogte benutte, werd in de Franche Alpen in 1869 in de omgeving van Grenoble gebouwd door Aristide Bergès, die uit een waterval van 200 M. hoogte een energie van 1000 P.K. won. „Witte Steenkool” doopte hij deze energiebron, want het waren immers de uit sneeuw en ijs geboren wateren der Hoogalpen, die de kracht leverden. Sinds is de witte steenkool van niet hoog genoeg te schatten beteekenis geworden bij de steeds intenser wordende vraag naar beweegkracht.

In landen zooals Zwitserland, waar geen steenkool in den bodem aanwezig was, maar wel een ontzaglijke hoeveelheid waterkracht geëxploiteerd kon worden, is de ontwikkeling der waterkrachtwinning buitengewoon sterk geweest; zelfs zoo, dat waterkracht bijna alleen energiebron is geworden. Een groot aantal moderne groot-

krachtwerken werden er sinds het begin van deze eeuw aangelegd; zoo verschillende groote laagdrukwerken in de grootere rivieren, waarbij 'n dam in de rivier wordt gebouwd en bij het zoo ontstane kleine verval (dus lage druk) door de groote watermassa toch 'n groote kracht wordt ontwikkeld. Nog grootscher zijn de enorme hoogdrukwerken, waarbij het groote verval (dus hoge druk) van een hooggebergterivier door den bouw van een hoogen stuwdam op één punt geconcentreerd wordt. Om echter de valhoogte nog grooter te maken, zet men in de latere jaren de kracht van het water meestal niet in electriciteit om, direct aan den voet van den stuwdam, zooals bij laagdrukwerken, maar leidt men het water horizontaal, meest in een in de rotsen uitgehouwen tunnel, den watertunnel, nog eenige kilometers verder stroomafwaarts en laat eerst dan het water in ijzeren buizen, z.g. drukleidingen, neerstorten op de turbines. De kracht wordt dus niet alleen bepaald door de hoogte van den stuwdam, maar meer nog door het verval van den dalbodem tusschen stuwdam en drukleiding.

In het hooggebergte valt de neerslag des winters in den vorm van sneeuw en

De Handeckfall in het Hasli-Tal.

schapen is; wat in het hooggebergte vaak voorkomt.

Een van die groote accumulatie-hoogdrukwerken van Zwitserland is op het oogenblik in aanbouw in het beroemde Aar-dal. Er is misschien wel geen dal, dat zoo bij iederen Zwitserschen toerist bekend is als het z.g.n. Hasli-Tal, het dal van de Aar tusschen Meiringen en den Grimsel. Groote touringcars snellen over den uitmuntenden zijweg door het dal. Gletsch is één reusachtig hotel met bijgebouwen en enorme stallen, want hier was eenmaal de groote wisselplaats voor postpaarden, op het kruispunt der vroegere postwegen. Ook

in het moderne auto-verkeer heeft 'Gletsch nog zijn volle betekenis als pleisterplaats behouden en wisselt men van auto voor den verderen tocht over Furka-pas naar Andermatt, waar de trein ons door het wild-romantische Reusz-dal en langs de Vierwaldstättersee des avonds weer te Luzern brengt.

Toch is deze snelle wijze van reizen niet de beste, om de Zwitsersche dalen in hun volle schoonheid te leeren kennen. Een wandeltocht van twee of drie dagen brengt ons eveneens van Meiringen naar Andermatt, en veel intiemer leeren we dan de pracht van het hooggebergte kennen.

Het Hasli-Tal is berucht om zijn lawines, die vooral in het voorjaar groote verwoestingen in de wouden aanrichten. De machtigste lawine is de Spreitlaui, dicht bij Guttannen, het hoogste dorp in het Hasli-Tal. Vaak verspert deze lawine den rijweg geheel en al en daar de sneeuw dikwijls pas laat in den zomer smelt, moet er een tunnel gegraven worden, om het verkeer te kunnen onderhouden. Bij smelting stort dan eerst het dak van dezen sneeuwtunnel in, tot ten slotte de vereenigde werking van zonnewarmte en van de beek, die onder de lawine loopt, de sneeuw doet verdwijnen.

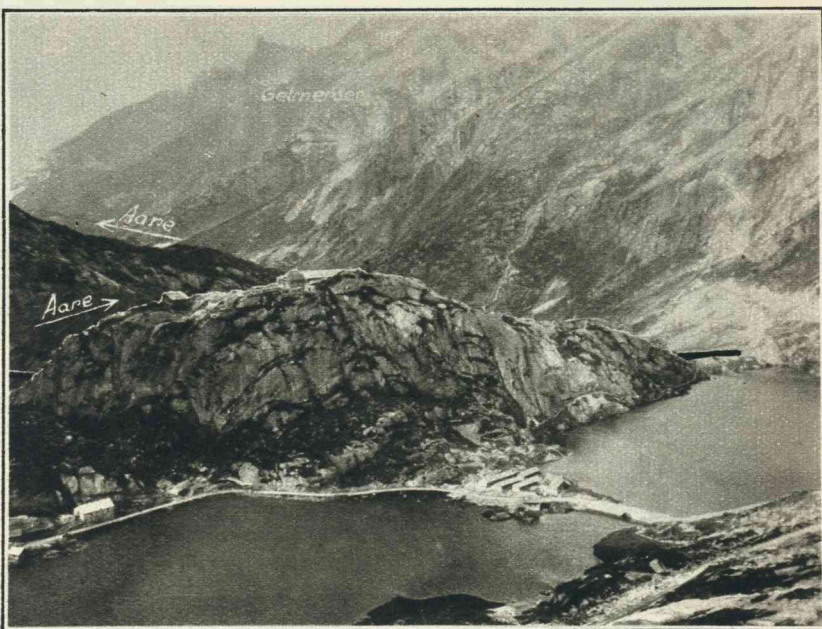
Weken lang zijn de bewoners van Guttannen in sneeuwrijke winters van de buitenwereld afgescheiden; zoo hebben zij vastgehouden aan oude zeden en gebruiken en kenmerken zij zich door eenvoud en ernst.

Wanneer men, steeds hoger gaande, boven de boomgrens is gekomen, is de gladslippende werking van het ijs al goed op de dalwanden waar te nemen. De gladde wanden met het ruwe gesteentepuin aan hun voet, het ontbreken van haast alle vegetatie, schiep hier een sfeer van stillen ernst, waarin men diep de macht voelde der natuurkrachten, die hier werkten. Nog verder gaande, staat men plots onder de betoovering van de donkere pracht der Grimselmeren, terwijl daarnaast de Aar met donderend geweld door een smalle kloof bruischt.

Zoo was het vroeger.

Thans is het in het geheele dal een en al leven en bedrijvigheid. Reeds bij Innertkirchen, het dorpje even boven de Aarkloof, dat door een werkspoortje met Meiringen is verbonden, heerscht enorme drukte op het kleine stationsemplement

DE GRIMSEL-MEREN;
links de Spitallamm.
De plaats waar de beide stuwdammen worden gebouwd, is door zwarte strepen aangegeven.

naast de groote cement-silo's; men ziet er een luchtkabelbaan en zwaarbeladen transportauto's langs den rijweg.

De werken in het Hasli-Tal, de „Oberhasli-Kraftwerke" worden uitgevoerd door de „Bernische Kraftwerke A. G.", die in het door haar van electriciteit voorziene gebied niet meer in de stijgende behoefte kon voorzien. Al jaren was men met plannen bezig, tot besloten werd tot een project in drie trappen, waarbij de opgestuwde Grimselmeren het reservoir zullen vormen te zamen met het hoog boven den Handeckfall gelegen Gelmermeer, dat eveneens door een dam opgestuwd wordt. Bij de Grimselmeren worden twee stuwdammen gebouwd, een 100 M. hoog en 180 M. breed in den Spitallamm (Lamm = Kloof), de nauwe kloof beneden het Hospiz, waardoor de postweg ging. Daarom is men begonnen met dezen weg geheel om te leggen langs de noordoostzijde der meren. De nieuwe weg is reeds in 1926 gereed gekomen. In den Spitallamm had men een hulpdam gebouwd, die op de foto goed te zien is. Terzijde van dezen dam is de Aar door een korten tunnel in de rotsen afgeleid, om den stuwdam in den droge te kunnen optrekken. Achter den hulpdam ziet men geheel op den achtergrond de toppen van den Aarhorngroep en het dal van den Unteraargletscher. De oostelijke, tweede stuwdam, 30 M. hoog, zal de beide Grimselmeren afsluiten.

Honderd miljoen kubieke meter wa-

ter zal de bruikbare stuwinhoud van het op deze wijze kunstmatig gevormde bekken worden; 37 M. hoog wordt het water opgestuwd boven het tegenwoordig niveau der meren. Daardoor zullen de beide meren tot één groot meer samenvloeien.

Het zoo bekende Grimselhospiz komt geheel onder water; vandaar dat een nieuw Hospiz gebouwd wordt op de tusschen de tegenwoordige meren en den Spitallamm gelegen heuvel.

Het toekomstige meer zal zelfs tot iets over het eind van den Unteraargletscher reiken.

De jaarlijks uit dit groote stuwmeer, samen met het opgestuwde Gelmermeer, afvloeiende watermassa wordt op 240 miljoen kubieke meter gesacht, terwijl de bij Handeck en Boden te captiveeren rivieren nog 170 miljoen zullen leveren.

Voor den afvoer van het water van het Grimselbekken naar het Gelmermeer wordt in de rotsen een tunnel (de watertunnel) gegraven van 5 K.M. lengte.

Dit geschiedt des winters, daar aan de stuwdammen alleen van Juni tot October gewerkt kan worden, in verband met het klimaat van dit tusschen 1800 en 1900 M. hoogte gelegen gebied.

Van de Gelmersee gaat het water door een 175 M. langen tunnel naar de 839 M. lange drukleiding, waarin het water over een valhoogte van 550 M. neerstort op de turbines bij Handeck, waar de centrale zal verrijzen. Deze centrale zal jaarlijks 223 miljoen kilowattuur kunnen leveren, terwijl de productie tot 538 miljoen verhoogd kan worden, wanneer men later ook de 720 M. hoogteverschil, die tusschen Handeck en Innertkirchen bestaat, zal gaan benutten. Daartoe zullen dan nog 2 centrales verrijzen, een bij Boden en een bij Innertkirchen.

We zagen reeds, hoe door lawinegevaar het verkeer tusschen Guttannen en Handeck, waar tot nog toe alleen enkele Sennhutten en een zomerhotel bestonden, des winters onmogelijk was. Daarom zal het electriciteits-transport tusschen Handeck en Guttannen langs kabels gaan, die door tunnels gelegd worden.

Deze tunnels worden zóó gemaakt, dat ze ook voor personenverkeer bruikbaar zijn.

De kosten van het thans onder handen zijnde eerste deel van het werk worden op ruim 82 miljoen Zwitsersche francs geschat.

DE GROOTE LAWINE
waardoor de postweg gaat (zie artikel).

De geestelijke Boris Androfski (Ivan Petrovitch) met de jonge Engelsche Domini Enfielden, voor wie hij liefde opvat.

De Tuin van Allah

Een der rijk met Oostersche pracht getooide figuren uit deze film.

Een zeer suggestieve foto. Snel daalt het duister van de woestijn over de in een zandstorm verdwaalde Domini (Alice Ferry).

HET MEISJE OP DE BOOT

DOOR P. G. WODEHOUSE

DEN GROOTSTEN HUMORIST
VAN ONZEN TIJD

Rechten erven P.G.
Wodehouse

In USA rechtenvrij,
zie Gutenberg
project

Rechten erven P.G.
Wodehouse

In USA rechtenvrij,
zie Gutenberg
project

Rechten erven P.G. Wodehouse

In USA rechtenvrij,
zie Gutenberg
project

Z O N D E R L I N G E S E R M O E N E N

XI. HOOPER INZICHT

Het land der schoone waarheid, waarvan wij de vlag zien waaien in onzen schemer, dat is de echte werkelijkheid — maar gelijk een lamp in 'n zonderlinge kap, zoo zit het ware leven verscholen in wanbegrip, leugen, comédie, conventie, zonde . . . en zoo werd de uiterlijke realiteit een spotbeeld van de schoone waarheid: de diepere werkelijkheid, gezien in een lachspiegel.

Om wille van 't kind, koop geen takshond. Laat het kind zich verheugen aan 't mooie dier. Het kan nog niet het wezen kennen, onder de verwrongen uiterlijkheid, nog niet de schoone waarheid dieper beseffen door de bittere vreugde aan 'n caricatuur. Het kan den glans nog genieten, omdat zijn rustige blik nog niet afdwaalt naar de stofjes.

Wij weten, dat het uiterlijk leven is een verhulling van de betere waarheid, die wij liefhebben. Geef ons den takshond. Hij noopt tot den lach, waarmede wij de gebreken der stof minachten.

Nooit lijden wij dieper pijn, dan als wij den geest ontberen moeten; als wij, het droomland kennend, ons prostitueren aan de realiteit, alsof die de lieve waarheid was, die vreugde voor ons heeft. Heb je gezien, droomzuster, hoe gewond ik was? Zóó zwaar, dat ik de kracht niet meer had om te gaan tot de poort van onzen tuin.

Toen ben ik blijven zitten tegen den muur, alleen, en ik heb geweigerd te tennissen en te dansen met hen, die zijn als trekken in 't gelaat der groote caricatuur. En toen, bij 't aandichten van een nieuwen schemer, liep over den weg de caricatuurhond. Ik lachte en was gezond.

Eens zal ook het kind bij dat dier onze wijsheid moeten inzien. Maar eerst moet het nog liefhebben den waan en uitharden de ontgoocheling.

Dan wandelen wij samen, het kind en ik, met een taks door de taksachtige realiteit. En als jij wenkt, mijn goede engel, en ik de poort zie van onzen tuin, dan stuur ik 't dier terug. En ik hoop, dat 't kind het dan niet naloopt.

G R I M B E E R T D E D A S

Van onzen practischen redacteur — Vijf manieren om een vleermuis uit een klokketoren te verdrijven:

1. Hang een telefoontoestel in den toren. Dat zal den heelen dag bellen. Vleermuis zal luisteren; vertellen, dat ze verkeerd verbonden zijn; geen tijd hebben om te slapen; uitgedragen worden in een doorkist.

2. Plaag vleermuis wegens nachtbraken. Vleermuis zal zich schamen; zijn leven beteren; overdag gaan vliegen; verdwalen.

3. Vertel vleermuis, dat hij in 't Fransch blinde muis heet. Vleermuis zal zich gekrenkt voelen; woedend uitvliegen; naar de handelsschool gaan om Duitsch te leeren.

4. Geef vleermuis een dierkundeboek cadeau. Vleermuis zal z'n eigen opzoeken; ontdekken, dat hij geen vogel, maar insectenetend zoogdier is; diep ontgoocheld zijn; sterven aan gebroken hart.

5. Organiseer schoonheidswedstrijd voor vleermuizen. Vleermuis zal meedoen; prijs winnen; voortaan miss Klokketoren heeten; naar Amerika gaan; nooit meer boven water komen.

Alle begin is moeilijk — dat zien we overal, behalve bij sprekers; daar is gewoonlijk het begin gemakkelijk, het einde moeilijk.

DE NAÏEVE ENCYCLOPAEDIE

VAN PROF.
ALLKNOW

ADOPTEEREN. Van den dop ontdoen. Men kan een peuleschilletje en een doppertje adopteren.

ADRES. Een adres is de plaats, waar je je vrouw thuis laat, en tevens de plek, waar je iemand, dien je hebben moet, doorgaans niet kunt vinden. Als een politieagent om je adres vraagt en je dan het verkeerde opgeeft, dan ben je aan het verkeerde adres en loop je kans op een adres te komen, waar je, niettegenstaande het rooken er verboden is, een leelijke pijp te rooken krijgt.

Een adres kun je op verschillende manieren schrijven. Een van de manieren is het z.g.n. onleesbaar schrijven.

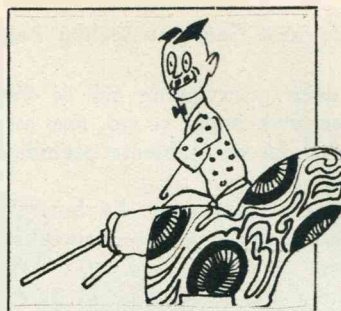
Dat doen de menschen om te zorgen, dat de directeur-generaal van de posterijen 's avonds een grappige tijdspasseering heeft.

ADRESBOEK. Boeiende familielectuur.

ADRIATISCHE ZEE. In de Adriatische zee wordt vooral de z.g.n. blikjessardine aangetroffen, niet te verwarren met de jonge haaien, die de z.g.n. blikjes-zalm plegen te remplaceeren.

Het vangen van sardientjes is een buitengewoon interessant werk. De sardine-jager maakt gebruik van een gepantserd schip om te voorkomen, dat de eventueel woedende sardine ernstige schade zou aanrichten. Zoodra de man in het kraaiennest een sardine signaleert, komen alle hens aan dek, nemen de mannen afscheid van elkaar en spreken af, dat de overlevenden de groeten zullen overbrengen aan de familieleden van hen, die zijn omgekomen. Nadat men elkaar voor den laatsten keer omhelsd heeft, worden de harpoenen in gereedheid gebracht en tracht men de sardine zoo dicht mogelijk te naderen. De sardine is een buitengewoon vitaal beest en geeft zich niet gauw gewonnen. We weten allen, hoe hij zich er zelfs nog tegen verzet, als we hem uit zijn blikje willen peuteren. Is de sardine echter eenmaal geveld, dan wordt hij aan boord geheschen en met eenige familieleden in een blikken omhulsel gesloten.

ADVERTEEREN. Adverteeren is de kunst, de menschen er zoo-

Wat in een huwelijksadvertentie de uitdrukking „niet onknop” beteekent.

danig tusschen te nemen, dat ze het pas merken als ze het artikel gekocht hebben, en dan toch nog het idee houden, dat ze waar voor hun geld hebben gehad. Adverteeren is ook de meest vlotte manier om van je geld af te komen.

Het adverteeren heeft een heel eigen terminologie.

Zoo beteekent de uitdrukking „niet onknop” in een huwelijksadvertentie, meestal: invalide in ernstigen graad, terwijl een toekomstige bruid, die er den nadruk op vestigt, dat ze niet onvermogen is, daarmee wil vertellen, dat ze voor een z.g.n. Miss Europa maar kleine kansen heeft.

Wat in een huwelijksadvertentie de uitdrukking „niet onvermogen” beteekent.

PENIBELE SITUATIE

Zondagmiddag ging ik naar de matinee van de bioscoop.

In de pauze zag Charles mij; hij kwam naast me zitten, en na de voorstelling wandelden wij gezellig samen naar huis.

Vóór de deur praatten we nog een oogenblikje na; hij maakte me juist een complimentje over mijn mantel, toen

Fré, onze jongste, de deur open gooide en schreeuwde: „Hallo zus, kom gauw binnen; moeder wil haar schoenen hebben, ze gaat naar de avondvoorstelling.”

